

Strategia de cooperare cu

Republica Moldova

Ianuarie 2011 – Decembrie 2014

REGERINGSKANSLIET

Government Offices
of Sweden

STRATEGIA DE COOPERARE CU REPUBLICA MOLDOVA PENTRU PERIOADA 2011-2014

1. OBIECTIVE GENERALE ȘI PRIORITĂȚI; OBIECTIVE ȘI PRIORITĂȚI PRIVIND EFICIENTIZAREA ASISTENȚEI, PRECUM ȘI SUBIECTE GENERALE DE DISCUȚIE

Obiective generale și priorități de cooperare

Obiectivul general al cooperării pentru dezvoltare dintre Suedia și Republica Moldova pe termen lung reprezintă *integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană, precum și apropierea de valorile acesteia.*

Obiectivul cooperării pentru dezvoltare în Europa de Est este democrația consolidată, dezvoltarea durabilă și echitabilă, precum și alinierea cu UE și valorile acesteia. Cooperarea pentru dezvoltare cu Republica Moldova va contribui, astfel, la realizarea obiectivului Politicii Suediei privind Dezvoltarea Globală: de a contribui la o dezvoltare globală durabilă și echitabilă în baza perspectivei drepturilor omului și din perspectiva păturilor vulnerabile.

Implementarea strategiei de cooperare se va axa pe obiectivul de dezvoltare a unor relații mai strânse dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană în conformitate cu Parteneriatul Estic. În toate sectoarele se va da prioritate contribuțiilor (programelor de asistență) relevante domeniilor specificate în Planul Național de Dezvoltare al Moldovei și în Planul de Acțiuni al țării aferent Politicii Europene de Vecinătate (PEV) sau în alte documente strategice echivalente, precum și în rapoartele de progres aferente.

Cooperarea suedeză pentru dezvoltare se va realiza prin intermediul unui dialog apropiat cu alți donatori, în special, cu Comisia Europeană. Suedia va promova coordonarea eficientă cu toți donatorii.

Cooperarea pentru dezvoltare cu Republica Moldova va include, în măsura posibilităților, și regiunea Transnistriei. Obiectivul va fi includerea completă, sau cel puțin parțială, a regiunii în programe de asistență, ce acoperă alte regiuni ale țării; totodată, vor fi implementate programe speciale, ce vizează Transnistria, cum ar fi măsuri de consolidare a încrederii.

Obiective și priorități aferente eficientizării asistenței

În scopul unei coordonări și a unei diviziuni ai muncii mai eficiente între donatori, Suedia, va contribui la implementarea planului de coordonare, elaborat de guvernul Republicii Moldova de comun acord cu donatorii. Conform acestui plan, suportul suedez

va fi concordat cu prioritățile Republicii Moldova și va fi coordonat cu asistența oferită de alți donatori, inclusiv de către statele, care au devenit recent donatori pentru Moldova. Coordonarea cu Delegația Comisiei Europene în Chișinău este de o importanță deosebită în contextul Instrumentului European de Vecinătate și Parteneriat și al *Programului Comprehensiv de Consolidare Instituțională* (CIB) din cadrul Parteneriatului Estic.

Suedia va spori eforturile în vederea utilizării sistemelor de planificare, implementare și monitorizare ale țării, precum și ale organizațiilor partenere în cooperare, și va promova transparența și procesele, care ar facilita participarea organizațiilor locale. Sprijinul acordat în domeniul administrației publice va fi suplimentat de susținerea acelor factori, ce pot promova responsabilitatea, cum ar fi organizații ale societății civile sau mass-media independentă.

Consolidarea capacităților și a cunoștințelor sunt componente importante ale eforturilor de reformare, domeniu în care instituțiile suedeze joacă un rol esențial. Astfel, participarea acestora va fi solicitată. Pe parcursul perioadei de implementare a strategiei portofoliul de programe de asistență va fi mai focusat în comparație cu situația de la sfârșitul anului 2010, ceea ce poate fi realizat prin micșorarea numărului de programe.

Abordarea programatică va servi drept punct de plecare în elaborarea programelor de asistență noi, acolo unde acest lucru va fi posibil și solicitat. Aceasta ar putea înseamnă, de exemplu, că programele de asistență planificate sunt clar legate de niște programe de reforme mult mai comprehensive, chiar dacă aplicarea abordării programatice în sensul strict al cuvântului nu întotdeauna va fi posibilă.

Portofoliul de programe va fi elaborat în așa mod, încât să asigure o implementare cât mai eficace. Cadrul de cooperare, alegerea partenerilor, precum și a formelor de cooperare și a instrumentelor de finanțare, vor contribui la elaborarea unui portofoliu echilibrat de programe, care s-ar completa reciproc, astfel, încât toate obiectivele sectoriale să poată fi realizate fără ca numărul contribuțiilor să devină prea mare. În mod special, se vor susține acele programe de asistență, care încurajează o monitorizare mai bună a rezultatelor, utilizând cadrul sistemelor proprii ale partenerilor, inclusiv prin intermediul suportului acordat în vederea dezvoltării capacităților în acest domeniu.

Dacă vor exista condițiile necesare, Suedia își va asuma rolul de lider în sectorul energetic și va conduce un dialog cu grupul de donatori activi în acest sector în scopul promovării transparenței și responsabilității reciproce.

Obiectivele aferente eficientizării asistenței

- *Un portofoliu de programe mai focusat în comparație cu cel de la sfârșitul anului 2010.*
- *Către sfârșitul perioadei de implementare a strategiei cel puțin 50% din programe de asistență aplică abordarea programatică.*

Subiecte generale pentru dialog

Integrarea Moldovei în UE va fi principalul subiect de dialog, atât la nivel general, cât și la nivel sectorial. Dialogul se va baza pe rapoartele anuale de progres ale Comisiei Europene. În ce privește dialogul la nivel sectorial, Suedia va promova întocmirea unor planuri sectoriale de dialog.

Corupția continuă să fie o problemă majoră în Republica Moldova. Astfel, combaterea corupției va fi un subiect de dialog la nivel general, la nivel sectorial și de programe de asistență, ca parte a eforturilor de consolidare a integrării Republicii Moldova în UE. Țara a adoptat mai multe instrumente internaționale, menite să combată corupția, însă acestea nu sunt aplicate în mod adecvat. În măsura posibilităților, dialogul trebuie să se bazeze pe strategia națională de prevenire și combatere a corupției. În cadrul discuțiilor se vor lua în considerație rapoartele anuale de progres ale Comisiei Europene și instrumentele internaționale de combatere a corupției, ratificate de Republica Moldova.

2. SECTOARE DE COOPERARE

Sectorul 1: Democrație, drepturile omului și egalitatea de gen

OBIECTIVELE SECTORULUI

- *Administrația publică din Moldova este mai eficientă în planificarea și implementarea reformelor.*

Întru realizarea acestui obiectiv, Suedia va sprijini în continuare reformele, în vederea consolidării unei administrări publice transparente, responsabile și eficiente, atât la nivel central, cât și la nivel local. În procesul de susținere a reformelor, o atenție deosebită trebuie atrasă dezvoltării capacității, astfel încât Moldova să poată gestiona de sine stătător atât procesele decizionale, cât și implementarea reformelor. Suportul va fi acordat pentru dezvoltarea mecanismelor, menite să asigure transparența și oportunități de influențare a deciziilor, revendicarea răspunderii și anti-discriminarea, ca parte a respectului sporit față de valorile de bază ale Uniunii Europene, inclusiv, față de drepturile fundamentale ale omului.

Suedia urmează să investigheze posibilitățile de susținere a reformei fiscale, actualmente în proces de pregătire, pentru a asigura un impact deplin al reformei managementului financiar public. Cel mai recent raport de progres al Comisiei Europene cu privire la Moldova, evidențiază descentralizarea ca un domeniu de reforme important pentru integrarea mai mare a țării în UE. Pentru acest motiv se va examina posibilitatea acordării susținerii în continuare a auto-guvernării locale și descentralizării fiscale. Urmează a fi examinate posibilitățile de consolidare a structurilor administrative de dezvoltare regională. În susținerea administrației publice se vor căuta oportunități de a

stabili sinergii și legături cu celelalte două sectoare ale strategiei de cooperare în ce privește dezvoltarea capacităților. Reforma serviciului polițienesc este un domeniu, ce urmează a fi explorat, în cazul când cooperarea între agenții va fi considerată drept un instrument potrivit.

Suedia va încuraja în mod activ cooperarea dintre autoritățile Suediei și cele ale Moldovei, atât în cadrul programului bilateral, cât și în cadrul instrumentului Uniunii Europene de colaborare instituțională (Twinning). Această cooperare include posibilități de a folosi competența și experiența Statelor Membre, ce au aderat recent la UE.

În cazul în care vor apărea posibilități de a implica reprezentanții din Transnistria în cooperarea din acest domeniu, acestea vor fi valorificate, de exemplu prin programe de asistență la nivel local. Se va acorda atenție și unor proiecte mai mici, dar de o importanță strategică.

- *Moldova are o societate civilă mai independentă, care completează și echilibrează din ce în ce mai mult alți actori din sectorul public și privat.*

În vederea realizării acestui obiectiv, se va acorda sprijin reprezentanților societății civile și forumurilor în care aceștia activează. Societatea civilă este relativ subdezvoltată, deși influența acesteia asupra organelor decizionale este actualmente mai mare, decât a fost în trecut. Suedia va susține o societate civilă independentă, pluralistă și viguroasă, care încurajează dezbaterile sociale și participarea în procesele de luare a deciziilor politice. Sprijinul Suediei va avea drept scop oferirea societății civile a unor posibilități de exercitare a funcției de „gardian” al responsabilității (watchdog), să efectueze monitorizarea alternativă a procesului de integrare a țării în UE, precum și să influențeze acest proces. În acest context, sprijinul va fi acordat organizațiilor, care activează în domeniul drepturilor omului. O atenție specială va fi acordată posibilității de a susține drepturile persoanelor ce fac parte din minoritățile sexuale, precum și minorităților etnice. Dat fiind faptul că mass-media independentă și libertatea opiniilor și exprimării sunt de o importanță majoră în dezvoltarea democratică, Suedia va contribui cu asistență și în aceste domenii. Actorii din societatea civilă sunt considerați a fi principalul canal de acordare a asistenței pentru actorii din Transnistria.

- *Un număr mai mare de femei dețin funcții de conducere în diverse sectoare sociale, și drepturile femeii sunt consolidate.*

În scopul realizării acestui obiectiv, Suedia va identifica oportunități de consolidare și suplimentare a reformelor structurale în curs de desfășurare, prin intermediul sprijinului pentru dezvoltarea capacității, astfel încât să se țină cont de perspectiva femeilor. În prezent, deși numărul femeilor cu studii superioare în Moldova este mai mare decât cel al bărbaților, totuși prezența femeilor în funcții de conducere pe piața muncii și pe scena politică rămâne a fi comparativ redusă. Pentru acest motiv suportul va fi oferit în vederea

consolidării rolului femeii în aceste două domenii. Suedia va continua să suplimenteze suportul bugetar sectorial al Comisiei Europene în domeniul dezvoltării economice/regionale, prin intermediul asistenței, care are drept scop sporirea participării femeilor în dezvoltarea economică și promovarea drepturilor femeilor și a participării acestora în procesul de luare a deciziilor. Pe lângă susținerea unor programe speciale de consolidare a poziției femeii, de regulă este important să se țină cont de perspectiva de gen în timpul pregătirii programelor de asistență și în celelalte sectoare.

Colaborarea cu alți donatori

Împreună cu Suedia și Departamentul pentru Dezvoltare Internațională al Marii Britanii (DfID), Banca Mondială și PNUD sunt actorii principali în susținerea reformelor administrative, iar Entitatea ONU pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) joacă un rol esențial în domeniul egalității de gen. Se așteaptă ca rolul Suediei în acest sector să crească, din momentul când Marea Britanie își va retrage susținerea. Oportunitățile Uniunii Europene să devină un actor lider în acest sector va crește, în special când va fi implementat *Programul Comprehensiv de Consolidare Instituțională* (CIB) al Parteneriatului Estic. CIB prevede o abordare holistică față de susținerea instituțiilor, ce sunt de o importanță deosebită pentru stabilirea unor relații strânse cu UE. Suportul acordat de Suedia va fi coordonat atât cu CIB, cât și cu alt suport acordat de Comisie. Suedia va acționa și în continuare întru asigurarea faptului că suportul acordat de Banca Mondială și Organizația Națiunilor Unite este clar direcționat spre apropierea cât mai mare a Moldovei de UE. Promovarea susținerii de către ONU a relațiilor strânse dintre Moldova și UE va contribui la fel și la realizarea obiectivelor strategiei organizaționale a Suediei în cadrul PNUD pentru perioada 2010-2013. Colaborarea cu noile State Membre ale UE se va încuraja în continuare, dat fiind faptul că acestea au adesea experiențe proprii de tranziție recente.

SUA va susține prin intermediul USAID acțiunile de promovare a democrației locale, în special, având drept scop investiții de scară mică în infrastructură. Condițiile pentru stabilirea unei cooperări strânse cu agenția dată se consideră a fi limitate. Alți donatori activi în acest sector sunt Austria, Germania, prin intermediul Agenției de Cooperare Tehnică (GIZ) și România.

Printre donatorii bilaterali, Suedia are relații de colaborare bine dezvoltate, de exemplu cu Danemarca, care a delegat Suediei fonduri în cadrul unui parteneriat pentru dezvoltarea societății civile. Suedia a fost de mult timp actorul principal în domeniul egalității de gen și lucrează activ pe marginea acestui subiect în cadrul grupului de donatori. În ceea ce privește mass-media, SUA este un donator important cu acces la o capacitate bună, astfel, din punctul de vedere al eficacității, ar fi de dorit ca USAID să preia rolul de lider în acest domeniu.

Sectorul 2: Infrastructură durabilă

OBIECTIVELE SECTORULUI

- *Moldova utilizează mai eficient resursele energetice.*

În vederea realizării acestui obiectiv, Suedia va sprijini contribuțiile, care creează condiții pentru eficiență energetică și răspândirea alternativelor durabile de utilizare a energiei. Suedia, de asemenea, va contribui la apropierea Moldovei de piața internă a Uniunii Europene și la îndeplinirea acordurilor internaționale privind reducerea impactului climateric. Un potențial ajutor poate fi considerat pentru examinarea și evaluarea metodelor de reducere a consumului de energie și utilizarea surselor alternative de energie, în primul rând în funcționarea sectorului public, a întreprinderilor mici și mijlocii, fondului locativ și acelor domenii, în care se pot obține cele mai mari rezultate de pe urma creșterii eficienței energetice. Un astfel de ajutor poate include atât consolidarea capacității, cât și suport investițional.

În caz dacă Parteneriatul pentru Eficiență Energetică și Mediu din Europa de Est (E5P) se va extinde pentru a include și Republica Moldova, Suedia va examina posibilitatea finanțării acestei inițiative.

- *Autoritățile Moldovei elaborează și aplică un cadru legislativ și normativ compatibil cu cel al UE în domeniul energetic.*

În vederea realizării acestui obiectiv, se va acorda sprijin programelor de asistență, ce vizează dezvoltarea instituțională și consolidarea capacităților. Acest sprijin va fi corelat cu prioritățile naționale și va ajuta Moldova în procesul de armonizare a legislației sale cu legislația UE, de exemplu în cadrul Tratatului Comunității Energetice. Puncte de plecare importante în acest sens vor fi o strategie energetică actualizată și suportul bugetar sectorial planificat al UE. O prioritate deosebită se va acorda aplicării legislației energetice și, respectiv, dezvoltării autorității responsabile de eficiența energetică. Partenerul principal al Suediei este Ministerul Economiei, care, împreună cu agențiile sale subordonate, este responsabil de sectorul energetic. De asemenea, alți actori din cadrul sectorului pot fi parteneri importanți de cooperare, cum ar fi Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și întreprinderile energetice.

- *Moldova și-a îmbunătățit infrastructura comunală municipală.*

În vederea realizării acestui obiectiv, Suedia va acorda asistență în racordarea țării la cerințele de mediu în conformitate cu directivele Uniunii Europene privind epurarea apelor reziduale și gestionarea deșeurilor. Colaborarea Suediei cu instituțiile financiare internaționale în Europa de Est în sectorul serviciilor municipale de gospodărie comunală, cum ar fi apă și canalizare, gestionarea deșeurilor și termoficare este bine

dezvoltată, această fiind însă limitată în Moldova. În cazul, în care guvernul dă dovadă de o voință clară de a promova reforme, posibilitatea unei cooperări în sectorul serviciilor municipale ar putea fi examinată. Se așteaptă ca sprijinul suedez să includă dezvoltarea instituțională, programe de asistență tehnică, precum și investiții în tehnologii eficiente, din punct de vedere al costului și al energiei, în cadrul unor proiecte comune. De asemenea, ar putea fi utilizat sistemul suedez de împrumuturi și garanții în domeniul climei și mediului. În caz, dacă se identifică soluții pentru rezolvarea problemei datoriilor întreprinderii de termoficare a municipiului Chișinău, posibilitatea susținerii acestui proces ar putea fi examinată, de exemplu sub formă de sprijin instituțional și asistență tehnică. Aceasta, la rândul său, ar permite atragerea investițiilor necesare.

Colaborarea cu alți donatori

Banca Mondială este cel mai mare donator din sectorul energetic. Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), care a activat cu preponderență în sectoarele furnizarea energiei electrice și apă, și-a sporit acum implicarea în domeniul eficienței energetice. Dacă Mecanismul de Finanțare al Sectorului Energetic Durabil din Moldova (MoSEFF) al BERD va da rezultate pozitive, susținerea ulterioară va fi posibilă. UE planifică un suport bugetar sectorial pentru ramura energetică începând cu anul 2011, și, în strânsă colaborare cu acesta, Suedia va elabora un program suplimentar la suportul UE. De asemenea, va fi precăutată posibilitatea de a stabili o colaborare cu instituțiile financiare internaționale, cum ar fi Corporația Nordică de Finanțare a Mediului (NEFCO) și BERD, în vederea efectuării unor studii de fezabilitate, consolidare a capacității și suport investițional.

Suedia va coopera în continuare cu Banca Mondială, în primul rând, în domeniul termoficării. De asemenea, Suedia urmează să stabilească o colaborare mai strânsă cu USAID și alți donatori în cadrul sectorului energetic și să preia rolul de lider, având ca scop coordonarea mai bună și diviziunea muncii mai pronunțată între toate părțile implicate. Se va încuraja cooperarea cu noile State Membre ale UE în domeniile, în care acestea au o experiență relevantă de racordare la standardele UE în sectorul energetic.

Sectorul 3: Dezvoltarea pieții

OBIECTIVELE SECTORULUI

- *Moldova a racordat mai multe segmente ale regulamentelor sale aferente comerțului la standardele UE.*

În vederea realizării acestui obiectiv, Suedia va sprijini crearea unor structuri și instituții în domeniul comerțului, care să corespundă standardelor UE. Preferința ar fi oferită suportului sub forma de consolidare a capacităților, implementat în colaborare cu o

autoritate suedeza.

La fel, ar putea fi examinată posibilitatea acordării asistenței prin intermediul unei organizații internaționale. Planificarea asistenței se va efectua în concordanță cu necesitățile Moldovei înainte de, și în timpul negocierilor aferente Acordului de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ALSAC) cu UE, precum și implementarea regulamentelor aferente. Sprijinul va fi axat, în măsura posibilităților, asupra ministerelor, autorităților de supraveghere și producătorilor în vederea realizării unei colaborări pe toate segmentele. Comunicarea dintre diverse părți interesate va fi promovată întru ridicarea nivelului de cunoștințe despre ALSAC atât al producătorilor, cât și a autorităților, precum și despre consecințele acestuia.

- *Întreprinderile micro-, mici și mijlocii și-au sporit competitivitatea.*

Întru realizarea obiectivului, asistența va fi acordată întreprinderilor micro-, mici și mijlocii pentru a sprijini tranziția la cadrul regulatoriu nou, astfel, sporind competitivitatea pe piața locală și cea internațională a sectorului de afaceri. Sprijinul se va baza pe potențialul Moldovei de a mări exporturile prin așa modalități, ca satisfacerea cerințelor Uniunii Europene, precum și prin abilitatea de a concura cu producătorii UE. Suportul ar putea include atât consultanță, cât și împrumuturi pentru investițiile necesare. Diaspora mare a Moldovei oferă posibilități pentru stabilirea unor noi modele comerciale și relații comerciale. Va fi examinată posibilitatea de a promova inițiative, ce au drept scop sporirea legăturii dintre migrație, remitențe și comerț, de exemplu în cadrul Parteneriatului de Mobilitate Moldova - Uniunea Europeană, la care participă și Suedia.

Colaborarea cu alți donatori

Comisia Europeană va fi cel mai important partener în acest sector și, se așteaptă că își va asuma responsabilitatea principală pentru susținerea politicii comerciale. Sprijinul suedez va suplimenta activitățile finanțate prin intermediul *Programului Comprehensiv de Consolidare Instituțională* (CIB) al Comisiei Europene. Există și alți actori în sector, cu care Suedia poate stabili relații de colaborare: Banca Mondială, Corporația Financiară Internațională (CFI) și BERD, care lucrează cu preponderență cu împrumuturi, dar și cu granturi; și USAID, care se axează pe o agendă mai extinsă în domeniul promovării comerțului și dezvoltării sectorului de afaceri. La fel, va fi valorificată oportunitatea de a folosi experiența țărilor, ce au aderat recent la UE, cât și experiența țărilor IPA¹, care au avansat în procesul de apropiere de UE.

¹ Țările incluse în Instrumentul de asistență pre-aderare (IPA) sunt țările candidate: Croația, Turcia și Macedonia, precum și țările candidate potențiale: Albania, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, Serbia și Kosovo.

3. VOLUMUL SUPTULUI FINANCIAR

Inițial, volumul de finanțare anual pe durata strategiei va fi de circa 110 milioane coroane suedeze. Pe parcursul perioadei de implementare a strategiei se va efectua o revizuire în scopul determinării posibilității de marire potențială a sumei anuale. Volumul de finanțare de 110 milioane de coroane suedeze reprezintă o mărire cu circa 10% față de volumul din strategia anterioară.

4. GESTIONAREA RISCURILOR

Incertitudinea, privind prioritățile politice pe viitor, s-a micșorat în urma alegerilor ce au avut loc în Republica Moldova în noiembrie 2010. Totodată, cooperarea suedeză pentru dezvoltare urmează să fie planificată astfel, încât riscurile să fie diversificate în cazul schimbării priorităților politice. Aceasta înseamnă că, adițional la sprijinul acordat administrației publice centrale, suportul ar putea fi acordat și la nivel local, precum și actorilor privați în domeniul dezvoltării pieței și altora. Totuși, în acest context, trebuie constat faptul că ambiția de a reduce numărul programelor de asistență în cadrul cooperării suedeze pentru dezvoltare, combinată cu transferul la contribuții programatice mai mari, implică un anumit risc, care ar însemna că în caz de schimbări politice neprevăzute, unele părți ale suportului suedez pentru Moldova posibil că ar putea să nu fie debursate. Într-asa caz, trebuie să fim pregătiți pentru a adapta sprijinul la situația existentă. Amploarea strategiei face posibilă adaptarea asistenței la condițiile existente.

Unele segmente ale administrației publice dispun de o capacitate limitată de asimilare a asistenței tehnice. În special, acest lucru este evident în domeniul comerțului, în cadrul Ministerului Economiei, Ministerului Mediului și Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, precum și în sectorul energetic. Așadar, sprijinul suedez se va axa pe consolidarea administrației publice din Moldova în domeniile cheie de reformă, astfel încât rezultatele suportului să fie durabile pe termen lung. La fel, ar putea fi susținute niște contribuții (programe de asistență) limitate pentru perioade de tranziție mai scurte cu scopul de a asigura capacitatea de absorbție. Luând în considerație amploarea mare a *Programului Comprehensiv de Consolidare Instituțională (CIB)*, există, de asemenea, riscul că alți donatori vor fi înlăturați din sectoarele relevante, din cauza capacității reduse de absorbție. De aceea, coordonarea cu CIB, precum și alegerea minuțioasă a domeniilor incluse în asistența tehnică acordată de Suedia, vor fi importante.

Sprijinul pentru dezvoltarea pieței a căpătat parțial o direcție nouă, ceea ce înseamnă că în cooperarea pentru dezvoltare vor fi implicați noi actori suedezi. Aceasta poate cauza careva întârzieri, dat fiind faptul că acești actori trebuie să dezvolte contactele cu omologii lor moldoveni. Astfel, este important să fim pregătiți pentru diferite tipuri de colaborare, pe măsură ce aceste relații se conturează. În vederea reducerii riscurilor, se va utiliza experiența altor țări, precum cea a Georgiei, unde se desfășoară o colaborare

similară. Sprijinul acordat reformei masive a administrației centrale contribuie la gestionarea riscurilor prin consolidarea capacității.

În trecut, Suedia era un donator relativ mic în sectorul energetic, însă, mai multe propuneri expuse în acest sector de cooperare cheamă Suedia să preia rolul de coordonator. Acest domeniu are implicații importante politice și economice, care ar putea determina întârzieri în implementarea acelor părți ale reformei, ce depind de decizii politice. Totuși, Suedia poate contribui cu expertiză tehnică strategică și consolidare a capacității, care ar oferi Moldovei oportunități mai bune de gestionare constructivă a problemelor în sectorul energetic, astfel contribuind indirect la gestionarea riscurilor. Se așteaptă că colaborarea strânsă cu Instituțiile Financiare Internaționale (IFI) va contribui la reducerea riscurilor în sector, dat fiind faptul că acestea duc un dialog intens cu factorii de decizie principali din administrația publică a Moldovei.

Corupția este răspândită pe larg atât în administrația publică, cât și în organele decizionale. În vederea minimalizării riscurilor, o atenție deosebită va fi acordată corupției atât în timpul pregătirii programelor de asistență, cât și în timpul monitorizării acestora. Reforma administrativă și sprijinul acordat managementului financiar public reprezintă măsuri importante, care, în termen lung, pot contribui la o transparență mai mare și la diminuarea corupției în domeniul administrației publice. Se consideră că corupția este răspândită pe larg în serviciul polițienesc, și sprijinul Suediei, în special, va acționa în vederea diminuării corupției și sporirii încrederii populației în poliție. De asemenea, vor fi evaluate posibilitățile de a sprijini măsuri speciale de combatere a corupției.

Sprijinul suedez este intenționat pentru a cuprinde întreaga țară, inclusiv Transnistria. În timp ce regiunea pretinde independență, Suedia și UE susțin integritatea teritorială a Moldovei. Programele de asistență în Transnistria solicită eforturi deosebite în vederea evitării, în măsura posibilităților, a întârzierilor și a altor probleme. Sprijinul destinat municipalităților din regiunea Transnistreană va fi planificat în strânsă consultare cu guvernul de la Chișinău. Suedia va fi pregătită să implementeze programe de asistență directă, în cazul realizării unui progres în identificarea soluției pentru rezolvarea conflictului.

5. COERENȚA POLITICII

Atitudinea pozitivă a Suediei față de extinderea Uniunii Europene și promovarea unor relații mai apropiate dintre UE și țările din Europa de Est, au contribuit la o credibilitate înaltă a Suediei în Moldova. Astfel, menținerea angajamentului politic al Suediei în aceste chestiuni este de o importanță majoră pentru implementarea cooperării pentru dezvoltare. În special, va fi important de a acorda în continuare prioritate înaltă

implementării obiectivelor Parteneriatului Estic (Tratatul de asociere, Acordurile de comerț liber, Progrese în domeniul migrației, etc.).

Moldova este membră a Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) și se bucură de Regimul de Preferințe Comerciale Autonome cu UE. În curând, se așteaptă demararea unor negocieri pe marginea Acordului de Schimb Liber Aprofundat și Cuprinzător (ALSAC) între UE și Moldova. Integrarea în piața Uniunii Europene este un factor cheie pentru aspectele practice ale relațiilor mai strânse dintre Moldova și UE. Agricultură este cel mai important sector de producție în economia Moldovei. Aproximativ 35-40% din populație este angajată în acest sector. Împreună cu industria alimentară, acesta contribuie cu aproximativ o treime la produsul intern brut (PIB), având valoarea de o jumătate din volumul exportului. Diversificarea și eficientizarea producției agricole, combinată cu oportunități reale de export în UE a produselor agricole și a alimentelor, vor contribui puternic la integrarea europeană. Ținând cont de faptul că Suedia continuă să promoveze o politică comercială deschisă a UE și încurajează comerțul liber cu restul lumii, inclusiv cu Moldova, ar trebui să fie posibil de identificat sinergii pozitive.

6. CONSIDERENTE CU PRIVIRE LA DIRECȚIA STRATEGIEI

Republica Moldova, fiind una dintre cele mai sărace țări din Europa, are necesități mari în multe domenii, atât cu privire la susținerea reformelor, cât și de suport financiar. În această strategie de cooperare au fost selectate trei sectoare, care se consideră a fi de o relevanță deosebită pentru următorii patru ani. Asistența propusă în aceste sectoare se bazează pe experiența precedentă, și pe o evaluare a avantajelor comparative ale Suediei, ținând cont de suportul actual și cel planificat pentru viitor din partea altor donatori activi în Moldova. Programele de asistență propuse sunt interconectate, și acționează din diferite perspective spre obiectivul general de susținere a aspirațiilor Moldovei de integrare mai mare în UE, asigurând totodată diversificarea riscurilor aferente implementării strategiei.

Democrația, drepturile omului și egalitatea de gen

Experiențele strategiei anterioare accentuează importanța perseverenței în eforturile de reformare a administrației publice. Reformele au scopul comun de a eficientiza și a concorda procesele decizionale, administrarea publică și sistemele de control cu standardele și cerințele UE. Sprijinul suedez în cadrul sectorului democrație, drepturile omului și egalitate de gen poate contribui la o conlucrare mai eficientă dintre societatea civilă, parlament și sistemul de partide.

Societatea civilă a lucrat cu succes în vederea creșterii transparenței și a oportunităților populației de a influența procesele decizionale, responsabilizării și anti-discriminării. Sprijinul oferit societății civile și prin intermediul organizațiilor acesteia se consideră a fi

cel mai relevant pentru sectorul democrație, drepturile omului și egalitatea de gen - sector, în care perspectivele realizării unui impact vădit sunt considerate a fi cele mai mari. Aceasta, totuși, nu exclude posibilitatea obținerii unor anumite rezultate în celelalte două sectoare, chiar dacă domeniul de aplicare a sprijinului prin intermediul societății civile în aceste sectoare este mult mai redus.

Sprijinul acordat pentru reformele administrative la nivel central și local, precum și pentru organizațiile societății civile, sunt considerate de o importanță strategică din mai multe motive. Integrarea europeană va fi promovată și condițiile necesare pentru combaterea corupției se vor îmbunătăți, societatea va fi democratizată și o conștientizare a drepturilor omului va apărea în rândul organelor administrației publice, precum și în rândul segmentelor largi ale populației.

Evaluarea ce ține de mass-media, vine cu recomandarea, ca, înainte de a lua o decizie cu privire la oferirea asistenței suedeze în acest domeniu, contribuția celorlalți donatori trebuie luată în considerație.

Infrastructura durabilă

Aprovizionarea Moldovei cu energie este caracterizată de o dependență puternică de importul de gaze naturale și eficiență redusă în utilizarea energiei. În plus, țara are datorii semnificative pentru gazul importat, ca rezultat al stabilirii prețurilor, ce nu corespund principiilor pieții. Toate acestea, la rândul său, diminuează predispunerea de a investi în sectorul energetic.

Sprijinul în vederea sporirii capacităților proprii ale țării de a-și asigura aprovizionarea cu energie prin intermediul dezvoltării surselor alternative de energie și aplicării măsurilor de eficientizare energetică se consideră a fi de o importanță primordială, atât pentru reducerea dependenței de importul de energie, cât și pentru dezvoltarea producției interne de bunuri. Se consideră că întreprinderile suedeze, care sunt active în domeniul eficienței energetice și a infrastructurii municipale comunale, au experiența și cunoștințele necesare, care ar putea fi folosite în procesul de implementare a strategiei.

Dezvoltarea pieții

Sporirea producției de bunuri și servicii a țării și, astfel, generarea creșterii economice este de o importanță majoră pentru dezvoltarea Moldovei. Stabilirea relațiilor mai strânse cu UE și semnarea unui acord de schimb liber mai aprofundat sunt considerate drept o modalitate de promovare a investițiilor și a ocupării forței de muncă, și de a spori competitivitatea pe piața internă. Comisia Europeană planifică acordarea unui sprijin vast în domeniul comerțului și deaceia a efectuat un studiu al necesităților Moldovei și a circumstanțelor aferente acestui sprijin. Odată ce recomandările, care au rezultat din

studiul desfășurat de Comisie, încă nu au fost făcute publice, se consideră oportun de a aștepta până când Comisia își va prezenta raportul, înainte de a specifica în ce mod va fi planificat sprijinul, care urmează a fi acordat de Suedia.

Se consideră, că sprijinul suedez privind negocierile asupra cadrului regulatoriu aferent ALSAC, cât și implementarea acestuia, va susține eforturile Moldovei în această privință. În calitate de asistență complementară la acest sprijin, se propune asistență focalizată pentru întreprinderile mici și mijlocii, în formă de servicii de consultanță și împrumuturi pentru investițiile necesare, în vederea sporirii competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, atenuând, astfel, eventualele efecte secundare negative ale ALSAC.

REGERINGSKANSLIET

**Ministry for Foreign Affairs
Sweden**

103 39 Stockholm

Telephone: Int+46-(0)8-405 10 00, fax: Int+46-(0)8-723 11 76, web site: www.ud.se

Cover: Editorial Office, The Ministry for Foreign Affairs

Printed by XGS Grafisk service, 2011

Article no: UD 11.025